

Харыялары
1-ги кезек
Дыңнап бижиир эдертигний сөзүглелин үнелээри

Таблица 1

Кыска эдертигний сөзүглелин дугайында кыска медээ	
Абзацтың №	Иштики темазы
1	Эрен-оолдуң сөөскен аразындан бир-ле чүве көрүп кааны.
2	Оолдуң арыга шактырганы.

Сактып алыңар!

Кыска эдертигний бижип тура, өөреникчи эдертигний сөзүглелге чоок кылдыр бижиир ужурлуг, чүглө 20% хире бодунуң сөстөрүн ажыглап болур.

1-ги кезектиң онаалгазын үнелээрде, дараазында үнелел барымдаалар езугаар чорудар.

Таблица 2

№	Кыска эдертигний демдээний үнелел барымдаалары	Баллы
ТХ1	Эдертигний утказы (таблица 1-ни көр)	
	Өөреникчи сөзүглелдин утказын, ооң иштики темаларын 1-ги таблицада бергени езугаар кол болуушкуннарны долузу-биле дамчыткан болза.	2
	Сөзүглелдин кол утказын дамчыткан-даа болза, 1 иштики теманы каапкан азы немээн болза	1
	Дыңнаан сөзүглелдин кол утказын, иштики темаларны долу эвес дамчыткан болза	0
ТХ2	Кол сөзүглелди кызырары	
	1 болгаш оон хөй аргаларны сөзүглелди кызырып дамчыдарынга ажыглааны	3
	1 болгаш оон хөй аргаларны 2 иштики темаларны ажыглап тургаш, сөзүглелди кызырганы	2
	1 болгаш оон хөй аргаларны 2 иштики темаларны ажыглап тургаш, сөзүглелди кызырганы	1
	1 болгаш оон хөй аргаларны 2 иштики теманы ажыглап тургаш, сөзүглелди кызырганы азы кандыг-даа арга ажыглавааны	0
ТХ3	Сөзүглелди харылзаалыг, дес-дараалашкак болгаш долузу-биле дамчытканы	
	Сөзүглелди долу уткалыг, дыл талазы-биле дес-дараалашкак харылзаалыг көргүскени: - грамматиктиг частырыглар чок, ынчалза-даа дес-дараалашкаа сагыттынмаан; - сөзүглелде абзацтар сагыттынмаан.	2
	Сөзүглел долу уткалыг, харылзаалыг, дес-дараалашкак дамчыттынган, ынчалза-даа 1 грамматиктиг частырыг азы 1 абзацты шын эвес ажыглаан.	1
	Сөзүглел утка талазы-биле харылзаалыг, ынчалза-даа 1 болгаш оон хөй грамматиктиг частырыг бар азы 2 болгаш оон хөй абзацтар шын эвес чардынган.	0
Кыска эдертигний ТХ1 – ТХ3 ниити баллы		7

2-ги кезек

2-14 онаалгаларның хыналдазы

2-ги кезектин онаалгаларын шын кылганы дээш, онаалга бүрүзүнгө 1 баллды алып. Шын эвес азы харыы чок болза, 0 балл болур.

Таблица 3

Онаалганың №	Харыызы
2	2
3	1
4	болгаш
5	Чечен чогаал
6	2
7	Ужа-тура
8	терең
9	36
10	шивиниң будуу
11	2
12	Ийи хирилээ ушкулады
13	37
14	3

3-кү кезек

С2.1 кезектин онаалгазының хыналдазы

Угаап бодаар чогаадыгның харыызын дараазында негелделер езугаар чорудар:

Таблица 4

№	Сөзүглелдин темазының сайгарылгазын кылган темага бижиттинген угаап бодаар чогаадыгны үнелээриниң барымдаалары	Баллдар
С2.1X1	Үзүндүнүң утказын билип турары	
	Үзүндүнүң ниити утказын шын тайылбырлаан, частырыглар чок	2
	Үзүндүнүң ниити утказын шын тайылбырлаан, ынчалза-даа ону тода дамчыдарынга 1 частырыг кылган	1
	Үзүндүнүң утказын шын эвес тайылбырлаан, азы ийиден хөй частырыг эрте берген болза	0
С2.1X2	Бадыткаар чижектерниң бары	
	Ук үзүндүнүң утказын дамчыдарынга тааржыр 2 чижекти киирген болза	3
	Ук үзүндүнүң утказын дамчыдарынга тааржыр 1 чижекти киирген болза	2
	Ук үзүндүнүң утказын дамчыдарынга тааржыр чижектерни бердинген сөзүглелден аңгы сөзүглел киирген болза	1
	Ук үзүндүнүң утказын дамчыдарынга тааржыр чижектер шуут киирбээн болза	0
С2.1X3	Сөзүглелдин харылзаалыг, долу болгаш дес-дараалашкаа	
	Чогаадыг харылзаалыг, утказы долу болгаш дес-дараалашкак болгаш: - утка талазы-биле частырыглар чок, дес-дараалашкак; - абзацтар сагыттынган, тургузуу шын;	2
	Чогаадыг харылзаалыг, утказы долу болза-даа, чаңгыс логиктиг частырыг эрте берген азы чаңгыс абзац дүрүмү сагыттынмайн барган болза	1
	Сөзүглелде харылзаалыг утка-бодал бар-даа болза: - 1 логиктиг частырыг эрте берген болза; - 2 абзац частырыгы эрте берген болза	0

C2.1X4	Чогаадыгның уран тургузуу	
	Сөзүглелдин уран тургузуу чедимчелиг, төнгөн уткалыг, частырыглар чок	2
	Сөзүглелдин уран тургузуу чедимчелиг, төнгөн уткалыг, ынчалза-даа тургузуунда чаңгыс частырыг эрте берген болза	1
	Сөзүглелдин тургузуунда ийиден хөй частырыглар эрте берген болза	0
	Негелделер езугаар эң улуг балл C2.1X1 - C2.1X4	9

Утпаңар!

Бир эвес чогаадыг дыңнаанын езугаар долuzu-биле дүжүрүп бижиттинген болза, ол бүгү негелделер езугаар 0 баллга үнелеттинер, чүге дээрге шын бижилге аңгы кезекте үнелеттинген.

Таблица 5

№	Өөреникчинин аас болгаш бижимел чугаазының херек кырында шын бижилгезин хынаарының барымдаалары	Баллдар
ШХ1	Орфографтыг нормаларны сагааны	
	Орфографтыг частырыглар чок азы 1 улуг эвес частырыг бар болза	2
	2-3 орфографтыг частырыг бар болза	1
	4-тен хөй орфографтыг частырыглар бар болза	0
ШХ2	Пунктуацияның нормаларын сагааны	
	Бижик демдектеринде частырыглар чок азы 2 улуг эвес частырыг кылган болза	2
	3-4 бижик демдээ часкан болза	1
	5-тен хөй бижик демдээн часкан болза	0
ШХ3	Грамматиктиг нормаларны сагааны	
	Грамматиктиг частырыглар чок азы 1 частырыг бар болза	2
	2 частырыг бар болза	1
	3-тен хөй частырыг бар болза	0
ШХ4	Чугаа нормаларын сагааны	
	Чугаа талазы-биле частырыг шуут чок азы 2 улуг эвес частырыг бар болза	2
	3-4 частырыг бар болза	1
	5-тен хөй частырыг бар болза	0
БХ1	Бижимел чугаазының херек кырында шыны	
	Үзүндүнү дамчытканында болгаш ында ажыглаттынган терминнерни билип, ажыглап турарында херек кырында частырыг чок	2
	1 частырыг бар болза азы терминниң адалгазында частырыг эрте берген болза	1
	2-ден хөй частырыглар бар болза азы терминнерниң адалгазында частырыглар эрте берген болза	0
	Ниити эң улуг балл	10

Ук барымдааларны (ШХ1-ШХ4) үнелеп тура, чогаадыгның хемчээлин өөренип көөрү чугула. Негелде езугаар ол 70-ден эвээш эвес сөстүг болур. Ниитизи-биле өөреникчи 39 баллды алып.

Шылгалда ажылын демдектер-биле үнелээри:

“2” – (0-тен 14 балл) шылгалданың ажылын 14-тен хөй эвес баллга күүсеткен болза.

“3” – (15-тен 24-ке чедир) 15-тен эвээш эвес, 24-тен хөй эвес баллга күүсеткен болза.

“4” – (25-тен 33-ке чедир) 25-тен эвээш эвес, 33-тен хөй эвес баллга күүсеткен болза. Ол ышкаш өөреникчинин аас болгаш бижимел чугаазының херек кырында шын бижилгезин хынаарының барымдааларынга 4-тен эвээш эвес балл алган таварылгада дөрт демдекти салыр. Бир эвес өөреникчинин аас болгаш бижимел чугаазының херек кырында шын бижилгезин хынаарының барымдааларынга 4-тен эвээш баллдыг болза, демдээнге “3” алыр.

“5” – (34-тен 39-ка чедир) 34-тен эвээш эвес, 39 баллга күүсеткен болза. Ол ышкаш өөреникчинин аас болгаш бижимел чугаазының херек кырында шын бижилгезин хынаарының барымдааларынга 6-дан эвээш эвес балл алган таварылгада бешти салыр. Бир эвес өөреникчинин аас болгаш бижимел чугаазының херек кырында шын бижилгезин хынаарының барымдааларынга 6-дан эвээш баллдыг болза, демдээнге “4” алыр.

Демдээ	Балл
2	0-14
3	15-24
4	25-33
5	34-39